

Interesseorganisasjonen Bevar Dovrefjell mellom istidene

V/Torgrim Sørseth

Stette, 6260 SKODJE

28.11.2008

Miljøverndepartementet

Postboks 8013 Dep

0030 Oslo

Høringsuttalelse fra interesseorganisasjonen "Bevar Dovrefjell mellom Istidene"

Foreningen BDMI beklager sterkt at MD åpner for en kjapp og summarisk lovgivningsprosess med det formål å fravike det strenge, men vel overveide vernet for nasjonalparken. Slik vår jurist har tolket verneforskriften synes det klart at det ikke er tilstrekkelig hjemmel i gjeldende verneforskrift for å åpne for at DNT kan bruke Snøheim som turishytte. Når departementet i sitt brev av 31.01.2003 åpnet for at DNT kunne få anledning til å overta Snøheim for relativt omfattende turistmessig bruk, var dette både i strid med rettsgrunnlaget for nasjonalparken, og hensynet bak dette, dvs. verneverdiene for området slik MD selv hadde presentert dette i foredraget til kronprinsregentens resolusjon. Det er mulig departementet ikke var klar over at forskriften ikke ga tilstrekkelig hjemmel til DNTs ønsker, men da burde DNT ha fått beskjed om at dette. Slik vi ser det er faktisk hele Snøheimsaken tuftet på falske forutsetninger. Det er helt uakseptabelt at vernet for parken (og villreinen) uthules gjennom en skreddersydd og summarisk lovgivningsprosess for å ivareta interessene til turistforeningen. Dette er å vise liten respekt for alle de som har og som fortsatt arbeider for å ivareta de usedvanlige verneverdier i dette område, - og som vi alle vet, dreier det seg her om selve kjerneområdet i dette unike villreinområdet. Også DNT må akseptere at det settes grenser av steke nasjonale vernehensyn.

Med en slik målrettet lovgivningsprosess som dette, er det bare de mest naive som tror at saken kan få en reell behandling i forhold til verneforskriften for nasjonalparken, slik departementet hevder i sitt høringsbrev. Forslaget til endring av forskriften gir forvaltningsmyndigheten en direkte hjemmel til å tillate DNT å restaurere og utvide Snøheim. Med en slik sterk og klar hjemmel blir forvaltningsmyndighetens behandling bare en tom formalitet. Og i neste fase, når vegens skjebne skal avgjøres, vil "Nye Snøheim" selvfølgelig værere et sterkt argument for adkomst i form av åpen veg til Snøheim. Om det åpnes for at DNT kan reetablere Snøheim som turishytte, ser vi oss nødt til å be om en juridisk betenkning av lovligheten til hele prosessen og muligheten for en rettslig forfølgelse av saken. Det er jo viktig at de demokratiske prinsippene blir fulgt i en så stor og prinsipiell sak.

Som nevnt i tidligere informasjon fra interesseorganisasjonen, ønsker ”Bevar Dovrefjell mellom istidene” å være en viktig bidragsyter når det gjelder vernspørsmål og reetablering av fjelløkosystemene i Dovrefjell-Sunnalsfjella nasjonalpark. Det er etter vår mening ingen grunn til å forhaste seg med forskriftsendringer nå, siden det fortsatt er så mange usikkerhetsmomenter i Snøheimsaken. Forutsetningene for overtakelse, utvidelse og drift på Snøheim er vesentlig endret siden Snøheimveiens skjebne ikke er endelig bestemt, og det planlegges er 5 årig forskningsprosjekt som skal gi beslutningsgrunnlag for mange av momentene i saken.

På MDs nettside kan en lese om strategien for vern av norsk natur. Det vises bla. til arbeidet med å revidere fylkesdelplaner for villreinområdene. Når det gjelder fylkesdelplanen for Dovrefjell, så har denne vært til behandling hos MD siden mai 2007! I hovedformålet er det konkludert med følgende: ”Ivareta fjelløkosystemet med villreinen som nøkkelart, sikre inngrepsfrie naturområder, sikre kulturminner og kulturlandskap og legge til rette foret aktivt friluftsliv.” Videre heter det at en ønsker å sikre en bærekraftig og langsiktig areal- og ressursforvaltning gjennom ”ivaretagelse av villreinens leveområder også utenfor områder vernet etter naturvernloven og ikke legge opp til aktivitet som øker ferdsel i villreinens leveområde.” Det virker derfor både meningsløst og ulogisk med en endring i verneforskriften, før fylkesdelplanen er behandlet og alle andre momenter er brakt fram i lyset. Vi betrakter forslaget til forskriftendringen som et forsøk på å snik-innføre en aksept for Snøheim på sviktende grunnlag. Maken til overtramp fra Miljøverndepartementets side, som egentlig skal beskytte naturen mot inngrep, har vi ikke sett siden neddemmingen av Alta-canyonen!

Vi mener at Dovrefjellrådet har håndtert Snøheimsaken på en veldig mangelfull måte, og derfor er vi også skeptisk til rådets videre behandling av saken. DR har i liten grad vist vilje til å støtte sine avgjørelser på naturforvaltningens erfaringer, men snarere bygget saken på egne tolkninger av at ”en såkalt instruks” fra MD kunne åpne for utviding, drift og snarlig byggestart på Snøheim. Heldig vis bekrefter MDs høringsbrev den manglende ryggdekningen aktørene har påberopt seg, både i forhold nasjonalparkforskriften og forutsetninger/rammevilkår som er satt av MD selv. Når MD instruerer DN om at de vil overta behandlingen av Snøhetta villreinnemd sin klage av 26.04.08, for i neste øyeblikk å åpne for lokal håndtering av saken gjennom å endre forskriften, ja da stiller vi nesten spørsmålsteg ved MD sin håndtering av saken også. Når forutsetningene for overtakelse og drift av Snøheim er så vesentlig endret, blir jo dette en ”kuvending” uten sidestykke.

Vi mener at DRs behandling av Snøheimsaken har satt framtidig lokal naturforvaltning i fare, for det til tider er gjort uvanlig kreative vedtak i saksbehandlingen. Nå er det faktisk tid og vilje vi trenger – tid til å kartlegge alle sammenhenger mellom bruk og nasjonale/internasjonale verneforpliktelser. I Asplan Viak sin evaluering av Dovrefjellrådets prøveperiode, konkluderes det bla. med ”behov for avklaringer og presiseringer av en del grunnleggende forutsetninger for etablering og forvaltning av store verneområder”. DN sin sluttevaluering følger opp dette med ikke å anbefale denne formen for forvaltning når videre modell for verneområdeforvaltning skal velges. Hvis myndighetene ikke greier å ta bedre vare på Norges nasjonalparker og følge intensjonene med opprettelsen av disse, når en rød-grønn regjering er i førersetet, - ja da spør vi oss hvilke signaler MD sender til en

nasjon og et næringsliv som det stilles strengere og strengere miljøkrav til? Vil dette skape presidens for lettvinne unntak og forskriftsendringer i andre verneområder også?

Paradoksene er mange i Snøheimsaken. Fylkesmannen i Oppland stopper et hyttegrendprosjekt nede i skitrekking-bygda Bjorli, for å bremse belastningen på villrein og annet dyreliv både i randsonen og inne i selve Dovrefjell og Sunndalsfjella nasjonalpark. Samtidig åpner Dovrefjellrådet for å tillate tilrettelagt masseturisme og irreversible naturinngrep inne i nasjonalparken, i det viktigste kjerneområdet for villreinen. For en gangs skyld har samfunnet en gylden mulighet til å få tilbake en viktig bit natur, og heller vise handlekraft ved å styrke vernet av et vesentlig uberørt fjellområde. Interesseorganisasjonen håper derfor at alle aktørene i forvaltningsprosessen blir enig om at E6 må bli det naturlige utgangspunktet for både næringsutvikling og friluftsliv. Om en i tillegg ser på de usikre klimaprognosene med stadig mildere klima, kan det hende at tilrettelegging for trekk-korridorer over E6 er veien å gå? Slik kan villreinen i Snøhettaområdet få tilgang til vinterbeiter som ikke er så utsatt for nedisinger. Det bør derfor allerede nå settes av områder for framtidige beitetekruter og miljøtunneler over E6, slik det også er foreslått på Hardangervidda.

Interne kilder i DNT kan fortelle at det hadde vært på tide med en ny turistmagnet a-la Besseggen. At potensialet for turistnæring på Dovrefjell er stort, er det ingen tvil om. Men spesielt for villreinen, vil en kombinasjon av Snøheim, Reinheim, Snøheimveien og den økende næringsvirksomheten i og rundt skytefeltet, være et skritt i feil retning. Det er heldigvis avklart at tilrettelegging av kommersialisert stordrift inne i nasjonalparken ikke er forenelig med det opprinnelige formålet med vernet av nasjonalparken. Det er også godt dokumentert at villreinen skyr turisthytter med tilhørende rutenett. Rettighetshavere i området Hellevassbu mener at DNT er direkte årsak til at villreinflokkene ikke trekker videre vestover på Hardangervidda. I Rondane nasjonalpark er det til sammenligning kommet antydninger om at DNT på sikt kan bli nødt til å flytte den vel etablerte Rondvassbu til fordel for villreinen. Derfor er det ekstra viktig å la fagmiljøet få tid til å utrede helheten i villreinens arealbruk denne gangen, slik at vi unngår å få lignende tilfeller i Dovrefjell og Sunndalsfjella nasjonalpark i framtiden.

Interesseorganisasjonen "Bevar Dovrefjell Mellom Istidene" kan derfor på ingen måte støtte forslaget til forskriftendring uten at konsekvensene av endringen er klarlagt på forhånd. For oss oppfattes dette som et forsøk på å avansere saksbehandlingen enda en gang. Med den foreslåtte forskriftsteksten forstår vi det som at Dovrefjellrådet, som pt. er forvaltningsmyndigheten, får en "blanco" fullmakt til å gi dispensasjon til utvidelse og drift på Snøheim. Dette er vi sterkt i mot, og ønsker med dette å presisere vår uenighet i forslag til endring av verneforskriften av 2002. Vi synes også det er synd at ikke MD, med sin og DN's faglige kompetanse på villrein og vernespørsmål, ikke vil ta stilling til saken eller være pådriver for et faglig og statlig styrt vernet av nasjonalparken. Det denne saken trenger er klare rammebetingelser tuftet på en helhetlig og bærekraftig bruk av området, der alle eksisterende og planlagte inngrep må sees i sammenheng. Dette vil vi først bli reelt mulig i 2012-13, når villreinprosjektet er evaluert og veisituasjonen til Snøheim er avklart.

For styret i ”Bevar Dovrefjell mellom istidene”

Torgrim Sørseth, leder

Kopi er sendt til:

Dovre kommune

Lesja kommune

Oppdal kommune

Tynset kommune

Folldal kommune

Sunnal kommune

Rauma kommune

Nesset kommune

Dovrefjellrådet

Oppland fylkeskommune

Møre og Romsdal fylke

Sør-Trøndelag fylkeskommune

Hedemark fylkeskommune

Statskog

Norges fjellstyresamband

Norges Bondelag

Norges Bonde og småbrukarlag

Norges Naturvernforbund (inkl. berørte fylkeslag)

Den Norske Turistforening

Norges Jeger og fiskerforbund

WWF-Norge

Snøhetta villreinutvalg

Snøhetta og Knutshø villreinnemnd

Fylkesmennene i berørte fylker

Direktoratet for Naturforvaltning

Energi og miljøkomiteen